

KATOLIŠKI GLAS

Uredništvo in uprava:
Gorica, Riva Piazzutta št. 18
Poštno ček. račun: št. 9-12410

Cena: Posamezna št. L 15
Naročnina: Mesečna L 65
Za inozemstvo: Mesečno L 100

Leto I. - Štev. 19

Gorica - 8. junija 1949 - Trst

Izhaja vsako sredo

Slovenci!

Na dan volitev pokažimo

Angležem in Amerikancem, da nočemo biti narod druge vrste na teh svobodnih tržaških tleh.

Boljševikom vseh barv, da odklanjamo rdeče nasilje kakor smo odklanjali črni fašizem.

Italijanskim šovinistom, da se ne damo in se ne bomo dali potlačiti.

Slovincem po vsem svetu, da se bodo „vremena zjasnila“ nad našo zemljo.

Katolikom vesoljnega sveta, da dela Slovincem hudo krivico, kdor jih razglaša za boljševike.

Vsem poštenim ljudem, da smo za red in zakonitost na podlagi demokratičnih načel.

Poštenim Italijanom, da smo za slogo in sodelovanje na podlagi popolne enakopravnosti.

Vsi na volišče! Vsi za lipovo vejico!

Slovinci in Slovenke!

Občinskih volitev na Svobodnem tržaškem ozemlju se bomo udeležili vsi. Voljivo udeležbo smatramo za našo dolžnost zato, ker smo demokraciji. Demokracija je namreč vlada nas vseh nam vsem, je samouprava. Volja nas vseh, volivcev, naj bo vir avtoritete mož, katerim bomo zaupali naš glas. Naša Krščansko-socialna zveza, je postavila svoje kandidate na Slovensko narodno listo. Zato bomo vsi, ki se prišteva mo k Slovenski krščansko-socialni zvezi, volili Slovensko narodno listo. Zakaj bomo volili, ko bomo oddali svoj glas za lipovo vejico s helebardo?

Volili bomo za neodvisnost Svobodnega tržaškega ozemlja.

Volili bomo za demokracijo in svobodo.

Volili bomo poštene, slovenske, krščanske može in žene.

Volili bomo za pravo podobo slovenskega naroda.

Volili bomo za krščanska in socialna načela v družabnem redu.

Volili bomo, ker hočemo dokazati, da smo čistih rok.

Volili bomo za vse one Slovence, ki jim komunistična strahovlada ne daje možnosti svobodnega odločanja.

Za neodvisnost Svob. tržaškega ozemlja

Volili bomo za neodvisnost Svobodnega tržaškega ozemlja, ker smo prepričani, da je Slovincem, ki žive na tej zemlji in v teh časih, le na ta način dana možnost svobodnega, demokratičnega in enakopravnega narodnega življenja in razvoja. Nacionalna, demokratična in fašistična Italija je dokazala in dokazuje, da ni zmožna vladati in upravljati narodne manjšine po načelih krščanske pravičnosti in mednarodnega prava. Zato ne bomo oddali svojega glasu italijanskim strankam. Čeprav te volitve nimajo plebiscitarnega značaja in ne bodo odločale o priključitvi Trsta k Italiji, vendar pomeni vsak glas italijanskim strankam glas za priključitev Trsta Italiji. Italijanske stranke same tega ne zanikajo. Volili bomo lipovo vejico s helebardo, volilni znak Slovenske narodne liste, ker smo za neodvisnost Svobodnega tržaškega ozemlja!

Za demokracijo in svobodo

Volili bomo za demokracijo in svobodo. Demokracija je politična oblika krščanstva. Demokracija in krščanstvo zagovarjata osebno svobodo in odgovornost. Demokracija je državna oblika modernega človeka, priznava enakost vseh državljanov in svobodo. S svobodo je zavarovana pravica kritike državnega aparata in oseb, kritika pa je pogoj in metoda demokratične politike. Prepričani smo, da je le v demokraciji rešitev pred totalitarizmom, fašizmom in komunizmom. Le v demokratični državi je dana zagotovitev štirih temeljnih svoboščin moderne družbe: svobode besede, svobode vere, svobode pred pomanjkanjem in svobode pred ustrahovanjem. Ker smo demokraciji, zato bomo volili Slovensko narodno listo!

Krščanska načela so nam sveta

Zavedamo pa se, da niti parlamentarizem, niti svoboda in končno niti armada ali zakon niso porok in zagotovilo za demokracijo, če ni pravosti državljanov, živnega in aktivnega krščanskega duha. Slovenska narodna zavest in krščanstvo je dvoje neločljivo povezanih dobrin. Krščanska načela so večna, kakor je večna človeška želja po spoznanju, resnici, Bogu. Časi se spreminjajo in z njimi potrebe in zahteve ljudi po materialnih dobrinah, po družabnem redu, gospodarskih in socioloških sistemih. Moč krščanskega duha pa je večna! Noben, še tako lep in popoln političen, gospodarski ali sociološki program nam nič ne pomaga, če so ljudje, ki ga urednjujejo, pokvarjeni, samoljubni, nemoralni in oblastiljeljni. V vsej vzhodni Evropi, kjer so se komunisti s silo polastili oblasti, je ubita sreča narodov, volja do življenja, je strta družina, narodno bogastvo, red, zaupanje, mir. In to kljub lepim programom in obljubam komunistične partije. In to zato, ker vodijo partijo ljudje, ki teptajo v prah krščanska etična načela v javnem življenju, ki vzgajajo otroke v brezboštvo in materializmu. Mi, krščanski socialci, zahtevamo krščanske može in žene in zato bomo volili Slovensko narodno listo! Mi imamo svoj krščansko-socialni

program. Temelj našega programa je naša pozitivna krščanska aktivna zavest, ki vodi našo voljo in naš razum pri reševanju vprašanj družabnega reda. Naš socialni program je in bo konkreten. Socialna vprašanja bodo naša može in naše žene reševale pod vidikom naših temeljnih načel: človek ne sme izkoriščati človeka, vsakemu državljanu mora biti zagotovljena izobrazba v materinem jeziku in krščanska vzgoja, delo, kruh, obleka, stanovanje in streha. Med nami ni razlik! Socializacija si zamisljamo postopoma, z evolucijo, pripravljeno in izvajano z izobrazbo in krščansko vzgojo delavstva in ljudi, ki urejajo proizvodnjo in potrošnjo. Zahtevamo državno nadzorstvo nad proizvodnimi sredstvi povsod tam, kjer je v nevarnosti redna in človeku primerna preskrba vsega prebivalstva s temeljnimi dobrinami: z delom, kruhom, obleko, stanovanjem in streho. Trstu hočemo vrniti njegov zgodovinski in geopolitični pomen srednjeevropske luke. Ker smo za reševanje konkretnih socialnih vprašanj s krščanskimi načeli, zato bomo oddali svoj glas za Slovensko narodno listo!

Za pravo podobo slovenskega naroda

Volili bomo Slovensko narodno listo, ker hočemo vrniti slovenskemu narodu njegovo pravo podobo, podobo demokratičnega in krščanskega naroda. Komunizem se je s silo polastil politične oblasti v Sloveniji s pomočjo ruske Rdeče armade, zaradi nerazumevanja zapadnega sveta za evropske politične in narodne ideale ter zaradi premajhne pripravljenosti na žrtve, ki bi jih zahtevala rešitev vzhodne Evrope, žrtve, ki bi bile utemeljene v demokraciji, humaniteti in človečnosti, idealih, ki jih Zapad zagovarja. Mi pa, Slovenci, ki smo danes prepričani samim sebi in ki smo v borbi proti komunizmu žrtvovali na desetisoče življenj, hočemo pokazati svetu, da bomo stali komunistem na naši zemlji, dokazati hočemo, da nas je ogromna večina proti komunizmu, da smo ozdravljeni tudi vsi tisti, ki smo verovali Tihu in njegovi svobodi. Hočemo vrniti svojemu narodu pravo podobo kr-

ščanskega in demokratičnega naroda. Zato bomo oddali naš glas za Slovensko narodno listo!

Volili bomo Slovensko narodno listo, ker hočemo dokazati, da smo čistih rok. Hočemo odbiti od nas sum in očitek, da se nas drži kri iz leta 1945, da smo z zločinom in umori počinili jame po slovenskem Krasu. Še enkrat in iz tega mesta pribijamo: Mi bomo odkopali jame, ne le jame po Krasu, ampak tudi jame po slovenski zemlji naokrog, po Krimu, v Kočevskem rogu, okrog Celja in drugje, jame, v katerih čakajo vstajenja mučeniki iz Turjaka, Kočevja in Kočevskega roga, slovenski četniki iz Grčaric, slovenski može in žene in fantje in dekleta, ki so se z orožjem v rokah ali z golo roko uprli komunističnemu terorju. In takrat bomo dokazali svetu in Italiji, kdo je moril in kdo

je umiral. Ne zagovarjamo niti enega umora, pribijamo pa, da bo številu pobitih Italijanov in Nemcev kaplja v morje prelite slovenske krvi. In dokazali bomo, da ni pobijal Slovenec, ampak internacionalni komunist! Ker hočemo dokazati svetu, da imamo čiste roke, zato bomo glasovali za Slovensko narodno listo.

Slovinci in Slovenke! Slovenska narodna lista je edina slovenska lista, ki zagovarja slovenstvo, demokracijo in krščanska etična načela. Može in žene, ki smo jih postavili za kandidate, zaslužijo, da jim oddamo svoj glas. Zato bomo vsi volili lipovo vejico s helebardo. Pomnimo: vsi Slovenci onstran železne zavese bi volili Slovensko narodno listo, če bi imeli možnost svobodnega odločanja. Slovenci in Slovenke, volili bomo zanje!

Razgled po svetu

Višinski hodi po Molotovi poti

Na sestanku zunanjih ministrov v Parizu, ki poteka že od 21. maja, se ponavlja stara pesem. Kakor je na prejšnjih sestankih Molotov odklanjal vse predloge zahodnih držav, tako jih zdaj odklanja njegov naslednik Višinski. Zahodni ministri so predložili Višinskemu naslednje ureditve Nemčije: 1. Ustanovi naj se zvezna vlada za vso Nemčijo in v ta namen naj vzhodno področje sprejme ustavo, ki so jo sprejeli v Bonnu. 2. Za vse Nemce naj bodo zajamčene demokratične svoboščine, tudi svobodne volitve. 3. Vojaška uprava naj se ukine in nadomesti z zasedbeno listino vseh štirih zasedbenih velesil. 4. Konec plačevanja vojne odškodnine iz tekoče proizvodnje in Sovjeti naj vrnejo Nemcem vsa industrijska podjetja, katera so jim vzeli. 5. Ustanovi naj se štiričlanska nadzorstvena komisija za Nemčijo, ki bo odločala z večino glasov. Višinski je te predloge odbil. Ker se ministri niso mogli sporazumeti o tem vprašanju, je združitev Nemčije padla v vodo in prešli so na drugo točko dnevnega reda, to je berlinsko vprašanje.

Ameriški zunanji minister Acheson je predložil naslednje rešitev berlinskega vprašanja: splošne svobodne volitve v celem mestu, na osnovi teh volitev naj se ustanovičasna mestna uprava, izvoljeni mestni svet pa naj sprejme trajno ustavo za veliki Berlin, istočasno pa naj se ustanovi preosnovana zavezniška štiristranska komandatura, katere delokrog bi določili na sedanjem zasedanju zunanjih ministrov in končno zasedbeni stroški naj se zmanjšajo na najmanjšo mero, katero naj zasedbene države skupno in sporazumno določijo. Višinski ni vseh predlogov zavrnil, zahteval pa je, da mora veljati za vse sklepe komandature soglasnost, kar pomeni, da

hoče spet uveljaviti veto, ki je v preteklosti onemogočil vsako resno in uspešno delovanje te zavezniške oblasti. Jasno je, da zahodni zastopniki na to željo niso mogli pristati. Končno so se zunanji ministri zedinili za tajni razgovor. Obravnavali so ameriški predlog ter sovjetski protipredlog. Morda bodo o tem vprašanju dosegli kak manjši sporazum, da ne bo konferenca čisto zaman.

Železničarska stavka v Berlinu

Sovjetske oblasti so obljubile berlinskim železničarjem, da jim bodo izplačale 60% plače v zahodnih markah, če se vrnejo na delo. Železničarji so o tem glasovali ter s 13.477 glasovi proti 398 glasovi sklenili, da te ponudbe ne sprejmejo, ker hočejo dobivati celo plačo v zahodnih markah. Stavka se torej nadaljuje.

Angloameriški protest

Angleška in ameriška vlada sta poslali vladam Bolgarije, Madžarske in Romunije močan protest, ki pravi, da omenjene države s kršitvami človečanskih pravic, zatiranjem svobode in preganjanjem vere ter verskih predstavnikov kršijo mirovne pogodbe, v katerih so človečanske pravice zajamčene. Protest izrecno omenja proces proti kardinalu Mindszentyju in protestantskim duhovnikom v Bolgariji.

Pot v še hujši komunizem

Jugoslovanski parlament je končal svoje sedmo zasedanje. Sprejel je več zakonov, ki poostrejuje državno, to je komunistično nadzorstvo nad vsemi panogami gospodarskega in političnega življenja. Minister Kardelj je v svojem zaključnem govoru dejal, da bo Jugoslavija dosegla socializem prej kakor države članice Kominforma, iz katerega je bila Jugoslavija prav pred letom dni na sovjetsko zahtevo izključena.



PRVA NED. PO BINKOŠTIIH

Iz svetega evangelija po Luku

Jezus je rekel svojim učencem: Bodite usmiljeni, kakor je tudi vaš Oče usmiljen. Ne sodite in ne boste sojeni; ne obsojajte in ne boste obsojeni; oproščajte in boste oproščeni; dajajte in se vam bo dalo: dobro, potlačeno, potreseno in zvrhano mero vam bodo dali v naročje. S kakršno mero namreč merite, s tako se vam bo odmerilo. — Povedal jim je pa tudi priliko: Ali more slepec slepca voditi? Ali ne bosta padla oba v jamo? Učenec ni nad učiteljem, popoln pa bo vsak, če je kakor njegov učitelj. Kaj le gledaš iver v očesu svojega brata, bruna pa v svojem očesu ne čutiš? Ali kako moreš reči svojemu bratu: Brat, nasti, da vzamem iver, ki je v tvojem očesu, sam pa ne vidiš bruna v svojem očesu? Hinavec, izderi najprej bruno iz svojega očesa in potem boš videl jemati iver, ki je v očesu tvojega brata.

Ta evangelij se na praznik presv. Trojice bere ob koncu sv. maše. Ta dan se namreč obhaja slovesen praznik presv. Trojice in zato prva nedelja po binkoštih stopi v ozadje ter se pri svetem opravilu le mimogrede spominja. Prazniški evangelij je prav kratak: našteva nam imena treh božjih oseb, ki so skupno omenjene v Jezusovem naročilu: Krščujte v imenu Očeta in Sina in svetega Duha... Nauk o presv. Trojici je v krščanstvu vogelni kamen vsega verovanja, zato ni čuda, da se tudi slovesno spominja v prazniku troedinega Boga, ki je prvotni vir in končni smoter vsega naravnega in nadnaravnega življenja.

Primerno je prva pobinkoštna nedelja v svojih obrednih molitvah posvečena božjemu usmiljenju. Že vstopni spev začenja: »Gospod v tvoje usmiljenje upam«. Berilo je vzeto iz prvega apostolskega pisma sv. Janeza in se začne: »Preljubiti Bog je ljubezen«, in kmalu nadaljuje: »Če nas je Bog tako ljubil, smo tudi mi dolžni ljubiti drug drugega«. In še pravi: »Ako kdo pravi: Ljubim Boga, pa sovraži svojega brata, je lažnik«. Stopniški spev (graduale) povzema isto misel: »Blagor onemu, ki ima srce za siromaka in ubožca, na dan nesreče ga bo rešil Gospod«.

Tako nam tudi v evangeliju Zveličar priporoča usmiljenje po vzoru nebeškega Očeta. Čudno je to, da besedo o usmiljenju tako hitro razumemo, kadar naj bi bili drugi z nami usmiljeni. Bridko nam je, kadar nas drugi nemilo sodijo. Hudo nam je, če nam bližnji noče odpustiti. Težko pa nam gre v glavo, da se Jezus prav na nas obrača in od nas samih zahteva usmiljeno srce. Če bi mi ljudje evangelij pisali, bi najbrž napisali takole: »Glejte, da bodo ljudje usmiljeni do vas. Pazite na tiste, ki so prenageli v sodbi in posvarite jih. Če vam kdo ne mara odpustiti, obsojite ga in zavrzite ga. Zahtevajte povsod dobro mero in obilno plačo in ožigosajte onega, ki noče biti velikodušen do vas...« Tak bi bil naš evan-

gelij po našem spačenem srcu. Le zahvalimo se sv. Duhu, da je on navdihoval in vodil svete pisatelje.

Če bi ljudske strasti narekivale verski nauk, bi se vrnili nazaj v poganstvo. Slepec bi slepca vodil. Očitno se to razodeva pri zgolj človeških teorijah in naučnih sestavih. Koliko ljudi in tudi celih narodov je že v jamo padlo, ker so jih slepci za roko vodili...

Zares globoko bomo zajeli krščansko resnico, če bomo njene moralne nauke v prvi vrsti obračali sami nase. Ne bomo preveč vneti in hitri, da bi iver (majhno smet) izdrli iz oči drugim ljudem; pomislimo najprej nase in izderimo bruno (klado, debelo poleno) iz svojega očesa. Šele ko bo naše lastno dušno oko prosto hudih ovir, bomo sposobni bližnjemu prizanesljivo in usmiljeno pomagati, da se poboljša.

Iz življenja Cerkve

Francoski katoličani za sv. očeta

Francoski škofje in kardinali, zbrani na vsakoletni konferenci v Parizu, so sklenili, da bodo darovali sv. očetu v dar za zlato mašo popolno televizijsko opremo, tako da bodo v bodoče mogli vsi verniki prisostvovati obredom sv. očeta. Televizijski aparati so danes zelo dragi, zato so se škofje obrnili na vse francoske vernike, naj po svojih močeh prislokočijo na pomoč, da bi za sv. leto že lahko izročili papežu omenjeni dar. V ta namen je največji francoski katoliški dnevnik La Croix že začel nabiralno akcijo. Ko se bo to uresničilo, bomo sv. očeta ne samo poslušali po radiu, kot sedaj, temveč ga bomo tudi videli kakor v filmu.

V spomin sv. Frančiška Ksaverija

Japonski katoličani so te dni praznovali četrto stoletnico prihoda sv. Frančiška Ksaverija na Japonsko. Ob tej priliki so imeli v mestu Nagasaki veliko procesijo, katere se je udeležilo 60 tisoč oseb. V spremstvu so nosili desno roko sv. Frančiška, ki se je do danes ohranila neiztrohnjena. Relikvijo so nalašč za to priliko prinesli iz Rima, kjer se hrani v cerkvi sv. Ignacija. Papeža je pri proslavah zastopal avstralski primas kardinal Gilroy, ki je zbrani množici podelil papežev blagoslov z griča pri Nagasaki, na katerem so križali leta 1597. 20 kristjanov, ki jih sedaj Cerkev časti kot mučence.

Cerkev na Čehoslovaškem

Te dni so časopisi objavili pismo čehoslovaških škofov, ki so ga ti slednji poslali svojim vernikom. Pismo nosi podpis praškega nadškofa kardinala Berana ter govori o položaju katol. cerkve na Čehoslovaškem. Iz pisma je razvidno, da je tudi na Čehoslovaškem cerkev brezpravna, da zanjo ne

Koledar za prihodnji teden

12. junija. NEDELJA. Praznik presv. Trojice. — S tem dnem se zaključuje doba velikonočnega obhajila.

13. PONEDELJEK. Sv. Anton Padovanski. V zadnjem času je bil prijet med cerkvene učeničke. Po rojstvu je bil Portugalac in doma v Lizboni, deloval pa je največ v Italiji. Njegovo truplo počiva v Padovi. V Trstu je njemu v čast postavljena največja tržaška cerkev.

14. TOREK. Bazilij Veliki (Vasiliy, Vaso), cerkveni učenik. Šteje mo ga med najodličnejše cerkvene očete. Bil je začetnik urejenega meščanskega življenja na Vzhodu. — Elizaj, prerok.

15. SREDA. Vid in tovariši, mučenci. Ta svetnik je bil nekoč zelo češčen po naših krajih, kar pričajo tudi krajevna imena: Št. Vid pri Vipavi, Št. Vid pri Ljubljani, Št. Vid niže Ptujca, Št. Vid pri Stični itd. V Gorici mu je posvečena cerkev na Placuti. V Trstu spominja nanj Šentvidski vrh (Colle San Vito).

16. ČETRTEK. Zapovedan praznik presv. Rešnjega Telesa.

17. PETEK. Adolf, škof.

18. SOBOTA. Efreim Sirski, cerkveni učenik.

po božje častimo, kakor nam je prej pokazal primer Hitlerja, zdaj pa Stalina.

Kardinal Suhard umri

V Parizu je dne 2. junija nenadoma umrl za srčno kapjo pariški nadškof kardinal Suhard. Pokojni kardinal je bil star 74 let. V Parizu je bil od leta 1940, ko je prišel tja iz Reimsa po smrti kardinala Verdiera. Kardinal Suhard je bil ena najbolj znanih osebnosti v francoskem katoliškem življenju. Udejstvoval se je kot učeniak, kot socialni delavec in še bolj kot dober dušni pastir in škof, ki je veliko storil za svoj narod in svojo škofijo, zlasti med nemško okupacijo.

Minister katoličan

Novi ameriški mornariški minister Franc Matthews je vnet katoličan. Po poklicu je odvetnik. Prej je bil voditelj skavtov v državi Nebraska, predsednik Kolumbovih vitezov ter član odbora, ki vodi »Mesto dečkov«, katero je ustanovil pater Flanagan. Truman se ni nič pomisljal poklicati tako odličnega katoliškega moža na važno mesto ministra najmočnejše mornarice na svetu.

Posebne vrste romar

V Lisieux na grob sv. Male Terezike je priromal posebne vrste romar. Gre za Henrika Metza, ki ima osemdeset let in je sklenil, da bo peš poromal iz pariške okolice, kjer biva, v Lisieux, Lurd, Padovo in Rim. V to zadnje mesto misli priti za sveto leto. S sabo ima palico, oblači pa sivo kuto kakor srednjeveški romarji. Namen

njegovega romanja je izprositi mir svetu in osvoboditev škofov in duhovnikov iz taborišč in ječ.

Vsak dan prehodi mož 35 km. Vsega skupaj pa namerava prehoditi 9880 km. Do Lisieuxa je prehodil par sto km, zato mu še lahko voščimo srečno pot.

Kakor desni razbojnik

Na Japonskem so nedolgo tega usmrtili vojnega zločinca podpolkovnika Ueno Kisata. Ko je živel v preiskovalnem zaporu, se je seznanil s krščansko vero ter se dal krstiti. Krstil ga je ameriški vojaški kaplan. Na morišče pa ga je spremljal japonski duhovnik Gregor Cukamoto, ki je nalašč zato prispel na otok Guam z zrakoplovom.

Benediktinci v Opatiji

V Opatiji je lep samostan, ki ima dolgo zgodovino za sabo. Prvotno so bivali v njem sinovi sv. Benedikta, ki so gatudi zgradili kakor toliko drugih samostanov v Istri. Zgodovinarji pravijo, da jih je bilo 49 moških in 4 ženski, med njimi tudi samostan v Opatiji. Pozneje je ta samostan prišel v druge roke. Zaporedoma so bivali v njem avguštinci, jezuitje, pavlinci in nazadnje olivetanci. Ti slednji iz italijanske province so ga prevzeli ob koncu prve svetovne vojne, ko je prišla Opatija pod Italijo. Sedaj po priključitvi Istre k Jugoslaviji so ital. olivetanci prepustili samostan hrvatskim benediktincem, da nadaljujejo delo sv. Benedikta na krasnih obalah kvarnerskega morja: »Moli in delaj!«

Alojzijevišče spet zaseženo

Vojaško poveljstvo v Padovi je z odlokom št. I-C/3687/Tav. z dne 30. maja 1949 ukazalo vodstvu zavoda Slov. Alojzijevišča v Gorici, da mora zapustiti poslopje tekom meseca junija, sicer ga s silo izprazni.

Upravni odbor društva Slov. Alojzijevišča je storil vse mogoče, da bi rešil zavod, ter se je obrnil na vse krajevne ter osrednje oblasti v Rimu in jim v dokumentiranih spomenicah prikazal, kako je fašizem zahrbtno in krivično uničil edini slovenski katoliški zavod v Italiji.

Fašistične oblasti so leta 1930. samovoljno in nasilno razpustile Alojzijeviški upravni odbor, ki je edini v imenu društva upravljal in vodil Alojzijevišče, ter nastavile prefekturnega komisarja z izrecno nalogo, da italijanizira slovenski zavod. Ti komisarji so s svojo slabo upravo spravili Alojzijevišče v dolgove in nato, da bi krili dolgove, prodali zavod vojaški upravi. Eden teh komisarjev je priznal, da je bil zavod gmotno močan, dokler je bil v slovenskih rokah, a da je zabredel v dolgove »pod njihovo neposrečeno upravo«.

In tako se je zgodilo, da je ona fašistična vlada, ki je nasilno zasegla zavod, kupila isti zavod od po sebi imenovanega prefekturnega komisarja. Edini zakoniti lastnik — odbor Slov. Alojzijevišča — ni imel pri tem nobene besede. Zato je ta kupčija samovoljna zasežba tuje lastnine čeprav zastrta s tančico legalnih postopkov. Društvo Slov. Alojzijevišče ni nikoli priznalo te kupno-prodajne pogodbe, ker ni bilo zadevno vprašano; upravni odbor je ni odobril, ker je bil razpuščen. Vsa slovenska manjšina v Italiji je vedno smatrala to prodajo za ničevno, ker se je izvršila proti volji zavo-

dovega pravnega lastnika.

Takoj po končani drugi svetovni vojni so še živeči člani nasilno razpuščenega Alojzijeviškega odbora spet vzele v roke od vojne poškodovano poslopje ter oskrbeli njegovo obnovo. Zahtevali so tako od vojaške zavezniške vlade (A.M.G.) kot od demokratične italijanske vlade, naj se popravi krivica, ki je bila prizadeta slov. ljudstvu s tem, da mu vrnejo zavod. Predlagali so, naj se prodajna pogodba prizna za ničevno. Bilj so pripravljene vrniti državi ono vsoto, katero so prijeli od nje njeni komisarji za kritje dolgov, ki so nastali radi njihovega slabega gospodarstva.

V odgovor pa je prišel ukaz, naj se zavod izprazni.

Slovensko ljudstvo dobro ve, da je v Gorici cela vrsta vojašnice, ki bi jih vojaška oblast z lahkoto popravila, če bi jih potrebovala. Zato vidi v tem ukrepu, s katerim se ukinja edini slovenski katoliški dijaški zavod v Italiji, težak udarec za naš dijaški naraščaj ter sploh za vse slovensko šolstvo. Na cesto vržejo ne samo naše dijake, ampak tudi slovenski vrtec, ki je gostoval v Alojzijevišču.

Zatorej dvigamo svoj slovesni protest, ker je demokratična Italija sankcionirala težko krivico, katero je fašizem zadel slovenski manjšini. Protestiramo proti odvzetju zavoda, ki je in ostane naša last! Protestiramo proti zahrbtni skrivi borbi zoper naše šolstvo! Pred vsem svetom izjavljamo, da se čutimo narodno in kulturno nezaščiteni ter izpostavljeni načrtnemu uničenju!

Ves svet naj ve, da današnja Italija ponavlja in potrjuje bivše fašistične krivične ukrepe proti slovenski manjšini.

Božje ime naj pride v besedilo atlantske pogodbe

Ameriški senat je te dni razpravljal o atlantski obrambni pogodbi. Med razpravo je 16 senatorjev zahtevalo, da mora biti v pogodbi imenovano tudi božje ime. To naj bo znak, da Amerika veruje v Boga in božjo previdnost. Senator Smith je v zvezi s tem rekel: ljudem mora vladati Bog ali pa jim vladajo nasilniki. Če ne bomo priznali Boga, se nam bo vsilil človeški voditelj, ki bo zahteval, da ga

K volitvam na Tržaškem

Vsakemu treznemu Slovincu v premislek!

Od prijatelja našega lista smo dobili v zvezi s tržaškimi volitvami daljši dopis, iz katerega objavljamo nekaj odstavkov (op. ur.).

Gospod urednik! Dolgo sem razmišljal, kaj naj storim, ker sem v preteklosti iz idealizma sodeloval s partizani, misleč, da gre res za pravo osvoboditev. Zdaj sem vse dobro spoznal in sem se odločil za edino pravo smer. Napisal sem nekaj razlogov, ki so me k temu privedli, ker mislim, da s tem lahko tudi komu drugemu pomagam k jasnejšemu spoznanju.

Vsak Slovenec mora voliti. Kdor bo volil kako italijansko listo, bo volil za priključitev Trsta k Italiji. Kako se bo godilo slovenski manjšini v Italiji, vidimo v Gorici in v beneški Sloveniji. Kdor ne gre voliti, bo zmanjšal glasove, ki so za STO.

Zavezniki so spočetka vabili Slovence k sodelovanju. Komunisti so to odklonili in zato nimamo slovenskih zastopnikov na občini, sodišču in v uradih. Vsega tega je kriva komunistična stranka in njen privesek Osvobodilna fronta. Da ni bilo nekaj pogumnih ljudi, ki jih kljub grožnjam niso ubogali, bi danes ne imeli slovenske šole, nitj slov. radijske postaje. Ali bomo ljudi, ki so nam toliko škodovali, danes za nagrado še volili? Gotovo ne.

Komunisti nam očitajo, da smo kapitalisti in imperialisti. Je mar kapitalist naš mali trgovec, obrtnik, slabo plačan uradnik, hišna pomočnica ali delavec? Če smo proti komunistom, nismo proti delavskemu gibanju. Proti komunistom smo, ker so nas grozno ogoljufali. Tu na Tržaškem so nam vse zapravili, isto je onstran železne zavese. Ne verjamete? Vam pišejo kaki sodniki? Ali vas ne prosijo, naj jim pošljete šivank, popra, moke, mila, glavnikov in stvari, ki jih celo med sovražno zasedbo ni manjkalo? Ubogi reveži tam preko že štiri leta živijo slabše kot kdaj koli prej pod »kapitalisti« in zato do smrti sovražijo komunizem. Zato tudi te reveže zmerjajo s kapitalisti. Komunisti so jim obljubljali, da se jim bo bolje godilo, danes pa ravno delavec in kmet v vseh komunističnih državah živita slabše kot prej. Vsega imajo dovolj le komunistični voditelji in policaji. So mar samo oni »ljudstvo«?

Bivši borec govori: Tri leta sem se boril, tri leta zmrzoval in stradal. Tri leta sem trpel, da bi bil Slovenec svobodni, da nam bi bilo bolje, lepše, da bi živeli v sreči. Danes pa nimam ničesar. Najpotrebnejših stvari mi manjka. Pa tega ne smem niti povedati. Če bi kaj rekel, bi me

zaprli. Vse so podržavili. Lastnik je ljudstvo, država. Komunistična stranka pravi, da je ona »ljudstvo«, torej je ona lastnik vsega, največji kapitalist, ki izzema ljudi, kot jih ni izzema še noben kapitalist. Če smo bili prej slabo plačani, smo lahko stavkali, danes pa tudi tega ne smemo. Smo mar zato trpeli in se borili? Ne, za nekaj boljšega, lepšega.

Toda tako ni samo pod Titom, ampak tudi po vseh drugih rdečih državah s Sovjetsko zvezo vred, kjer vlada kominform, katerega prijatelj je Vidali. Kdor voli Vidali, voli italijansko komunistično stranko. On želi biti izvoljen s slovenskimi glasovi. On dobiva vagon papirja in kupe denarja iz Italije. Kdo ve, kaj bo napravil jutri, če ga bodo izvolili slovenski glasovi. Po toči bo prepoznano zvoniti, zato se naj vsakdo odloči danes, in sicer proti komunistični partiji in za Slovensko narodno listo. Res je, da na njegovih shodih in po radiju govorijo nekateri slovenski govorniki, toda to delajo tudi druge italijanske stranke, ker jim zdaj pač pridejo prav tudi slovenski glasovi.

Mi pa bomo volili le Slovensko narodno listo, ker je to edina slovenska lista, ker je protikomunistična in za neodvisnost STO-ja.

Gospodarski listek

Pšenica na svetovnem trgu

Pšenice je na svetovnem trgu trenutno preveč. S tem pa ni rečeno, da ne bi človeštvo z lahkoto povzilo ves pšenični pridelek. Preveč je pšenice samo zato, ker je premnogo takih, ki je ne morejo kupiti.

Glavni proizvajalci pšenice na svetu so Amerika, Avstralija, Kanada, Argentina in Rusija. Prve tri so se dogovorile in obvezale, da bodo letno dobavile onim državam, ki imajo premalo krušnega žita, okoli 125 milijonov q pšenice po naprej določeni ceni. Dogovor in obveza velja za 4 leta, cena pa je prvo leto 1.80 dolarja za bušel (okoli 27 kg) in se zniža v četrtem letu na 1.20 dolarja ali za tretjino. Po današnjem tečaju dolarja pomeni to, da je določena cena za prvo leto okoli 40 lir za kg in da se zniža v četrtem letu na 27 lir.

Ta cena velja seveda za nakladalno luko in moramo k njej pribiti še nakladalne in razkladalne stroške ter prevoznino. Pa četudi vse to upoštevamo, ne dosežemo niti od daleč cene, ki je bila, oziroma je v Italiji tekoča in ki presega 75 lir za kg. Zato pa je pričakovati znaten padec cene italijanski pšenici, če ne bo vlada zaščitila domače proizvodnje z visoko uvozno carino.

Omenili smo, da so se dogovorile samo prve tri od zgoraj navedenih držav. Rusija je želela tudi pristopiti k dogovoru in je ponudila letno količino nekaj nad 20 milijonov q, a je zahtevala višje cene, kar pa ji ni bilo priznано, in se je zato umaknila. Argentina pa se sploh ni udeležila razgovorov, ker upa, da bo sama dosegla višje cene, in sicer z izmenjavo industrijskih naprav za svoje kmetijske pridelke.

Letošnja evropska žetev slabša od lanske

Po izgledih v maju bo evropska žetev letos nižja kot leta 1948, toda znatno višja kot leta 1947, ko je vladala velika suša. Splošno deževje konec aprila in v prvi polovici maja je mnogo koristilo. V Italiji je bila setev večinoma rešena, ko je konec aprila pričelo po veliki suši deževati. V severni in zahodni Evropi je stanje posevkov splošno dobro. Le v Angliji in Irski je posejana površina manjša. V Franciji je položaj nekoliko slabši kot lani. Večji kot normalni pridelek pričakujejo na Švedskem, Norveškem, Danskem in Holandskem. V srednji Evropi je stanje splošno

slabše kot lani, vzrok temu pomanjkanje deževja. V zahodni Nemčiji pričakujejo nižji pridelek krušnega žita. V Avstriji je stanje ozimine dobro. V Poljski je pomladansko oranje in pomladanska setev dobro potekala. V Švici je stanje posevkov in paše dobro. Suho vreme je oviralo setev in zakasnilo žetev v vsej Evropi razen na Madžarskem, kjer je stanje veliko boljše kot lani. Tam pričakujejo nadpovprečen pridelek ozimine in sadja. Ozimine bo manj kot lani v Jugoslaviji, Romuniji in Bolgariji. Poročila iz Sovjetske zveze pravijo, da je stanje zimske pšenice in rži dobro. Enako ugodna poročila prihajajo iz Ukrajine in severnega Kavkaza. Aprilski dež je zboljšal stanje zimskih posevkov ob dolnji Volgi.

Proslava druge obletnice Marshallovega govora

Dne 5. junija 1947 je general George Marshall, takratni zunanji minister Združenih držav, imel svoj svetovno znani govor na harvardski univerzi. V njem je izrazil željo Združenih držav, da bi pomagale vsem tistim evropskim državam, ki so bile v vojni prizadete in ki bi bile pripravljene pomagati si med seboj. Govor je takoj vzbudil veliko pozornost po vsem svetu in iz njega se je rodil Evropski obnovitveni načrt.

Na drugo obletnico Marshallovega govora so v Washingtonu priredili slavnostni obed, ki so se ga udeležili veleposlaniki in ministri 16 držav, ki prejemale pomoč od Uprave za gospodarsko sodelovanje, general Marshall in predsednik Harry Truman.

Francija si je znatno opomogla

Francija, ki je bila lansko leto zaradi stavk in vojnih posledic gospodarsko silno na slabih nogah, si je po enem letu Marshallovega načrta zelo opomogla. Živilske cene so padle, plače so razmeroma visoke in država ima zdaj bolj ustaljeno vlado. Če pomislimo malo nazaj, bomo videli, da so se prej vlade skoro vsak mesec menjavale. Znak za izboljšanje je tudi dejstvo, da ljudstvo ne dere več tako za komunisti in De Gaulleom, marveč se vedno bolj oklepa zmernih strank.

Izšla je 9. številka „PASTIRČKA“ ki je obenem zadnja v tem šol. letu.

Zborovanje zastopnikov vzhodnoevropskih narodov v New Yorku

V Združenih državah že dalj časa deluje organizacija pod imenom Common Cause (skupna naloga), ki budi javno mnenje za osvoboditev tistih držav in narodov, kateri so po drugi svetovni vojni padli pod komunistično strahovlado. Lani je imela ta organizacija svoje zborovanje v Chicagu, letošnje slovesno zborovanje je bilo pa 8. maja v New Yorku.

Zborovanje se je vršilo v duhu evropske skupnosti na demokratskih osnovah. Povabljeni so bili zastopniki narodov, ki ječe pod komunističnim nasiljem v raznih vzhodno-evropskih državah.

Povabilu so se odzvali zastopniki Slovencev, Hrvatov, Srbov, Belorusov, Estoncev, Litvancev, Letoncev, Poljakov, Čehov, Slovakov, Madžarov, Rumunov, Albancev, Bolgarov in Rusov.

V imenu Slovencev je govoril dr. Miha Krek, predsednik Narodnega odbora za Slovenijo, v imenu Hrvatov dr. Vlad-

ko Maček, predsednik Hrvatske seljačke stranke, v imenu Srbov pa Mladan Žujović, član srbskega narodnega odbora. Med drugimi — govorili so zastopniki vseh prisotnih narodov — so še nastopili Stanislav Mikolajczyk za Poljake, dr. Georgij Dimitrov za Bolgare in nekdanji predsednik ruske vlade Kerenski za Ruse.

Na zborovanju je bila od vseh 2000 navzočih zborovalcev soglasno in z velikim odobravanjem sprejeta sledeča resolucija:

Ker se je največja vojaška zmaga v svetovni zgodovini spreobrnila na ravnost v političen poraz za sile, ki so za svobodo,

ker agresivni svetovni komunizem razširja svoje diktatorske moči in oblast vedno dalje v Evropo in Azijo in deli svet v narode, ki še ohranjajo svobodo in neodvisnost in tiste, ki žive pod jarmom organizirane manjšine mednarodnega komunizma,

ker je kruta tiranija komunizma sovražna vsaki veri in skoro vsem

osnovnim pravicam človeka, zato zastopniki 350 milijonov ljudi, ki so vsi enako tlačeni pod pritiskom komunističnih diktatur,

obljubljamo, da bomo vzajemno delali za osvobodjenje naših narodov. Prizadevali si bomo, da sami uredimo vse medsebojne nesporazume, ki bi nas mogli deliti. Vzdrževali se bomo, da bi načinjali katerekoli sporne zadeve v narodnostnih in političnih vprašanjih, dokler ne dosežemo osvobodjenja od skupnega sovražnika komunizma. Utrjevali bomo našo solidarnost in skupnost v ciljnih in namenih, vse za stvar osvobodjenja.

Sklenemo dalje, da bomo ohranili skupnost in solidarnost tudi po osvoboditvi tako, da bi naši narodi živeli skupaj v miru in svobodi, v duhu Atlantske karte in v soglasju z velikimi cilji Združenih narodov. V istem duhu in namenu bomo sodelovali v raznih federacijah, ki bi odgovarjale željam naših narodov in splošnim skupnim interesom Združenih narodov ali pa bomo skušali take federacije ustvariti.

Utrinjajoče se zvezde

(Odlomek iz romana — „Mrtvi bataljoni“)

Pot je ozka, stisnjena med bregov. Prek smrekovih brinčev veje veter, narahlo kakor da se boji iti naprej. Noči se. Zahod je rdeče poharvan in v zraku leži neznanska teža, kakor da so se ustavile vse ure na svetu, kot da je v vsaki hiši mrlič in v vsaki veži za vrati pokrov od krste. Tu bel, tam črn. Nekam grenko diši nad potjo. Po rožmarinu ali po smoli, nobeden fantov ne more prav uganiti. Preveč so trudni, da bi ugbali, noge so jim težke, zapletajo se in klecajo.

Moj Bog, zdaj je doma največ dela! Kovačeva dva sta skupaj. Fronc in Cena. »Ti je težko?«

Froncov glas je kakor da prihaja iz podzemskje jame.

Cena odkima. Zica je tako ostra, da žre prav do kosti. In straža je blizu.

Kolona gre za kolono, kakor da se ne mislijo nikjer ustaviti, kakor da morajo priti do krvave zarje, do onih visokih gora, ki so se zadržle v večerno nebo kakor grozeče pesti. Zarja se barva vijoličasto, le še na robu je rahlo oranžasta.

Polahno se mrači, pot ne more iz soteske. Bregova se tiščita drug k drugemu, kakor da grozita zasuti sprevod. Hosta se gosti, z bregov diši po gnilem lesu in po mokrem mahu. Prav tilo nekje curlja voda prek skale!

Fantje so tako žejni! Da bi jo mogel vsak zajeti vsaj eno perišče. Nič več.

Samo eno perišče za zadnjo uro. Čez pot je planila srna in slišati je pokanje suhljadi v brdu.

Bregova sta pot tako stisnila, da se smreke z enega hriba s krošnjami skoraj dotikajo smrek z drugega hriba.

»Po dva in dva.«
Da bi mogli vsaj zapeti!
Tisto:
Gozdič je že zelen...
Za zadnjo uro.

Korakov skoraj ni slišati. Pot je nastlana z mokrim igličevjem. Kakor da je vsa gmajna zaklet grad, vsaka smreka steber.

Zdaj je že prav temno. Straže korakajo prav ob koloni.
Ne bo dolgo, ko bo vstal mesec.

Poslednjič za vasovanje... S smrtjo.

»Na levo!«
»Pot gre malo navzdol. Nekje spodaj mora biti kotlina, morda dolina z rožami, ki jih nihče nikoli ne potrga. Rastejo in segnjejo. Morda imajo srne čez nje svojo pot k studencu.«

Morda rasto za poslednji pušelje. Spominčice.

Z bregov se vali noč kakor črn valjar, ki se ustavlja ob smrekah. Tema pred mesečino.

Pot gre venomer navzdol.

»V grob stopamo.«
To je glas Rožnikovega Lojza. Doma ima staro mater in pol grunta.

Pred seboj dober meter prsti, grob, ki bo morda prekratek za njegovo močno, veliko postavo.

Mesec vstaja. Ne vidijo ga, toda

mesečina je predrila smreče in pozlatila kaluže, ki stoje ob poti. Zrak med vejami je podoben pajčevini.

»Da bi vsaj dež šel, da bi bilo in da bi do kolen brodilj po blatu«, se spomni Kajžarjev Fronc. »V takile noči je tako težko umreti. Nisem mislil, da bo tako prišlo.«

Fronc ima doma dekle, Plevelnikovo Maričko.

»Morda ne bo hudega«, se še drži upanje Bregarjevega Jaka.

»Kar iz glave si izbi take sanje. Poravnali nas bodo, boš videl.«
Prevčevega Petra nihče ne prepriča.

Kolona stopa navdol. Obrazi, ki so bili pri belem dnevu bledi, so zdaj v mesečini svetli, zlati.

Navzdol, navzdol. Bregovi se oddaljujejo, dolina se širi. Čezdalje več neba je nad kolono.

Zvezde se goste, komaj je prosto

Dopisi

Osapski župnik — obsojen

Zadnjič smo poročali, da smo v Ospu izgubili župnišče, ki so ga zasledili naši rdeči gospodarji. Danes pa z največjo žalostjo javljamo vsem katoliškim Slovencem, da so isti krvavi gospodarji obsodili našega nepozabnega gospoda Franceta Zlobca na eno leto prisilnega dela. Ta zločin, ki ima toliko bratov v rdečih »demokracijah«, se je zgodil v petek 20. majnika, ko se je vršil v Kopru proces proti našemu pastirju. Upali smo, da bo vsaj sedaj naš gospod župnik izpuščen, saj je prvo kazeno že odslužil. Tako pa se je po božjem dopuščanju zopet razbesnelo sovraštvo proti duhovniku, ki ga ljudstvo ljubi in spoštuje.

Z zločinom proti našemu g. župniku so naši rdeči zvodniki zgužbili zopet nekaj starih podgan, ki po vrsti bežijo z njihove postaplajoče se ladje. Vsi osapski župljani ohranimo g. župnika v najlepšem spominu in molimo zanj, da nam ga Bog ohrani za lepše čase.

Barkovlje Prvo sv. obhajilo

Krasno jutro je zadnje majniško nedeljo pogledalo preko Trstenika v Barkovlje. 17 deklic in 13 dečkov je ob veselem zvonjenju zbrano korakalo za famijn križem in s svojo zastavo sv. Alojzija v cerkev, da prvič prejmejo Jezusa v sv. obhajilu.

Odraslim je prišel v spomin dan njih cvetoče nedolžne mladosti, ko so tudi sami pristopili k mizi Gospodovi. Mnoge matere prvoobhajancev so se pridružile svojim otrocičem pri obhajilni mizi in jim prosile sreče in blagoslova od Gospoda. Tudi možki bi pokazali ginjenost, če bi se tega ne sramovali, kakor da je pobožnost nekaj moškega. Če bi tudi možje in fantje mogli doumeti visoko poezijo globoke resnične vere v nadnaravno življenje, bi lažje bojevali trdi boj za obstanek. Bodoči rod bo hvaležen takim očetom in bratom, ki v besedi in dejanju razumejo veliko Kristusovo ljubezen.

Po sv. opravi v cerkvi, ki ga je spremljalo pobožno in lepo petje cerkvenega zbora in po prisrčnih opominih prvoobhajancev, da se naj trdno drže svojega Odrešenika in Ga prosijo za starše in vzgojitelje, so dobra srca in darežljive roke barkovljanskih žena in gospodičen pogostile prvoobhajance s sladkim in obilnim zajtrkom. Bog jim obilno povrnij!

Popoldne ob treh so součenci in součenke priredili pod vodstvom g.č. Nade in g. šol. vodje prvoobhajancev, njih staršem in prijateljem nad podružno uro trajajoče veselje s petjem in dvema igricama. Predstavo so ponovili po večernicah še za druge ljubitelje naših otrok. Vr-

šila se je v župni dvorani na zaslišanem odru. »Prvoobhajilna molitev« (igrokaz) je v srce segajoče izražala globoko zaupanje deklice v pomoč evharističnega Jezusa. Igralka je z globoko vero in čustvom preživljala svojo vlogo. Dečki niso nič zaostajali v svoji igri »Pankracijeva zmaga«, kjer so temperamentno a tudi pobožno pokazali zmago evharističnega Kristusa v srcih mladine nad okrutnim poganstvom. Tudi rajanje in petje je bilo lepo!

»Šmarnice« so bile letos skoraj ves mesec maj dobro obiskane. Bog daj, da bi ta pobožnost do Marije v srcu mladine, ki je tako vneto in v velikem številu ves mesec hodila v cerkev, obrodila obilo sadov!

Iz Tržaškega brega

Tukaj imamo svojo samostojno občino s sedežem v Dolini. V občino spadajo vasi: Prebeneg, Mačkoviče, Dolina (s Krogami), Kremenka, Domjo, Boljunc, Log, Ricmanje, Boršt (z Zabrežcem), Draga v Botačem in Peskom ter Gročana. Volitve bomo imeli v nedeljo 19. junija. Občina je razdeljena na tri volišča: Dolino, Boljunc in Boršt. Strank pa tudi nimamo toliko kot

v Trstu. Samo tri volivne liste so postavljene. Rdeči fašisti so postavili dve listi: eno kominformisti Vidalijevega kova, drugo titovci, ki imajo Babiča za generala. Lonec in kotel se kregata, pa ljudje so že siti enega in drugega. Preblizu paradiza živimo, da ne bi vedeli, koliko je vreden. Zato so pametni možje sestavili za te volitve posebno neodvisno listo, ki v vsakem oziru zadovoljuje trezne ljudi. Rdečkarji delajo veliko agitacijo in prirejajo shode po vseh vaseh; ljudje jih poslušajo, pa si mislijo svoje. Na dan volitev ne bo gledal ne Vidali ne Babič, kako je kdo volil. V Bregu smo bili vedno zavedni Slovenci, zato nam je zoprno, da nam hodijo govoriti po italijansko in hvalit mednarodno godljo, fratelanco in unijo. Mi ne maramo take mineštre, zato bomo volili neodvisno listo. Naša volja je, naj se prihodnji občinski odbor peča z domačimi občinskimi zadevami. Če dobe rdečkarji občino v roke, potem bo spet sama politika, propaganda in hujskanje namesto resnega gospodarstva. Hujskanja in čenč smo imeli dovolj in preveč v teh letih. Zdaj bomo z glasovnico v roki pokazali, da hočemo imeti red in mir. Devetnajsti junij bo naredil konec paševanju rdečih komisarjev v tem kotu svobodne slovenske zemlje.

Novice

Predsednik Einaudi obiskal Gorico

Na binškošni ponedeljek 6. t. m. je predsednik Italijanske republike senator Einaudi posetil Gorico. Visoki gost je pred par dnevi nenadoma obolet in na binškošni praznik ni obiskal Padova, kakor je bilo v prvotnem načrtu, Gorici je pa drugi dan kljub nepovoljnemu zdravstvenemu stanju vendar izpolnil obljubo, ki jo je dal. Mesto ga je čakalo v prazničnem razpoloženju in je kar tonilo v zastavah in pozdravnih letakih.

Predsednik je dospel v Gorico s posebnim vlakom nekaj pred 5. uro popoldne. Z dolgo povorko avtomobilov se je pripeljal na Travniki, kjer se je izvršilo svečano pripetje zlate hrabrostne svetinje na mestni goriški prapor. Pred prefekturno palačo je bila postavljena velika tribuna, na kateri so čakali predsednika in njegovo številno spremstvo vsi vrhovi civilnih in vojaških oblasti z nadškofofom vred. Na pozdravne besede g. župana je v imenu predsednika odgovoril obrambni minister Pacciardi, ki je pohvalil Goričane zaradi njihove odločnosti in jih zagotovil, da jih bo italijanska vojska ščitila. Nato je državni predsednik pritrtil zlato hrabrostno svetinj

na mestni prapor. Množica, ki je napolnila obsejni trg, je navdušeno vzklikala, z Gradu so zagrmeli pa topovski strelji. S tem je bila izredna svečanost v bistvu pri kraju. Med množico, ki je stala na obeh straneh ulice in ga spoštljivo pozdravljala, se je kmalu zatem državni predsednik s spremstvom odpeljal zopet na postajo, odkoder je ob 7^{1/2} odpotoval proti Rimu. Visoki obisk je ob sijajnem vremenu potekel v najlepšem redu in miru, brez vsake motnje. Prisostvovali so tudi Slovenci, ki so z zadoščenjem ugotovili, kako je tudi v Gorici možno pošteno sožitje, če drug drugega spoštujemo.

Žalostna obletnica

V spomin na grozni pokol slovenskih fantov, ki so jih Angličani v juniju 1. 1945. s Koroškega poslali Tistu, objavljamo v današnji številki namesto našega stalnega podlistka odlomek iz romana »Mrtvi bataljoni«.

Smrt znane redovnice

V noterdamskem samostanu v Gorici je 2. t. m. po dolgi bolezn umrla č. sestra Marija Margarita Ličana, sestra pokojnega msgr. Josipa Ličana. Redovno obleko je oblekla pred 46 leti. Bog jo je poklical k večnemu plačilu par dni pred dvajseto obletnico smrti njenega

brata, blagega msgr. dr. Josipa Ličana, profesorja bogoslovja, predsednika Slov. Alojzijevišča, ki je umrl 8. junija 1929. Naj počivata oba v miru!

Prvo sv. obhajilo v Gorici

Slovesnost prvega sv. obhajila slovenskih otrok v župni cerkvi sv. Ignacija na Travniku na praznik vnebohoda je bila izredno spodbudna in prisrčna. Cerkev je bila polna pobožnih vernikov. Prvoobhajancev — dečkov in deklic — je bilo okrog petdeset. Tople besede, s katerimi jih je nagovoril g. Mazora, preden so stopili prvič k mizi Gospodovi, so segle njim in vsej cerkvi globoko v srce. Tudi akademija, ki jo je prvoobhajancev popoldne priredil Marijin vrtec, je bila pestra in je nudila vsem obilo vedre zabave.

Optanti deležni pomoči Mednarodne begunske organizacije

Za optante, ki prebivajo na anglo-ameriškem področju Svobodnega tržaškega ozemlja bo skrbela mednarodna begunska organizacija (IRO), ki jim bo nudila možnost, da se izselijo v kako tujo državo, če bodo to želeli. Ta dogovor, po katerem bodo optanti deležni enakih ugodnosti kot razseljene osebe, je uspeh dogovora med Mednarodno begunsko organizacijo in Zavezniško vojaško upravo.

Optanti, ki želijo nadaljnjih zadevnih informacij, naj stopijo v stik s svojimi begunskimi odbori v Trstu, kjer bodo dobili potrebne tiskovine za prošnje.

Podeljevanje mest na slovenskih osnovnih in srednjih šolah

Višja šolska uprava sporoča, da so izšle odredbe za podeljevanje nadomestnih in poverjenih mest na slovenskih osnovnih in srednjih šolah na Svobodnem ozemlju pod anglo-ameriško upravo za šolsko leto 1949/50. Vse prošnje se vlagajo pri Višji šolski upravi v Trstu. Rok za vlaganje prošnje zapade 20. junija t. l. Prošilci za učiteljska mesta dobe pojasnila pri šolskem nadzorniku za slovenske osnovne šole (ulica Cavana 18) ali pri slov. didaktičnih ravnateljstvih. Prošilec za mesta na slov. srednjih šolah je odredba na vpogled pri Višji šolski upravi (ulica Duca d'Aosta 4/II) in pri ravnateljstvih slov. srednjih šol. Prošilci se opozarjajo, da se pripravlja obrazec prošnje za srednje šole, ki se bo lahko nabavil pri Višji šolski upravi.

Zaključek šmarnic v Gorici

Za zaključek šmarnic pri sv. Ivanu se je zbralo izredno število Slovencev. Bilo jih je mnogo več, kakor druge večere. Z velikim zanimanjem so poslušali govornikov naslednji šmarniški govor. Slovesnost so zelo poživile lepe Marijine pesmi. Ob koncu je bilo deljenje spominskih podob, ki je trajalo skoraj eno uro. Z letošnjimi šmarnicami so bili vsi zelo zadovoljni in so hvaležni govorniku g. Vidmarju za nje-

gov trud. Hvaležni so pa tudi pevskemu zboru, ki je skrbel za petje ves mesec.

Predpisi glede obmejnih izkaznic

Goriška kvestura sporoča, da so vsečasne obmejne izkaznice, katere so svojčas izdali uradi obmejne policije lastnikom in obdelovalcem zemljišč v sosednji ljudski republiki, veljavne do 31. julija t. l. Imetniki teh prelaznic, ki imajo na podlagi veljavnega italijansko-jugoslovenskega sporazuma glede malega obmejnega prometa, prepisane prošnje, naj vložijo na kvesturo, soba 17, prošnje za stalno obmejno izkaznico. Prizadetim se priporoča, da čimprej predložijo vse potrebne listine. Tako se prepreči prevelik dotok prošenj ob koncu roka, vsled česar se lahko zakasni izdaja novih obmejnih izkaznic.

Zdravila za Trst

Dne 1. t. m. je prispela iz New Yorka v tržaško pristanišče ameriška ladja »Executor« s tovorom zdravil Evropskega obnovitvenega načrta, ki jih bodo razdelili na anglo-ameriškem področju Svobodnega tržaškega ozemlja. Tovor za Trst vsebuje 544 kg streptomicina, 68 kg insulina in 15 kg opija. Številke označujejo čisto težo. Pri razdeljevanju bodo imele prednost najprej zdravstvene ustanove, na drugem mestu pa lekarne na debelo.

Športni teden

Na binškošni so v Trstu premagali goriški slov. srednješolci tržaške z 20

V nedeljo se je zaključila ligaska nogometna sezona v Italiji. Po verifikaciji izidov bo imela razvrstitev v prvenstveni lestvici značaj oficialnosti. »Torino« je letošnji prvak. »Modena in Livorno« se umakneta v drugi razred.

Prihodnje nedeljo se bo odigrala v Budimpešti meddržavna tekma med nogometnima reprezentacama Ogrske in Italije.

Kolesarska dirka »Giro d'Italia« vzbuja splošno zanimanje. Tekmovalci so že dospel v Genovo, kjer je zmagal Rossello (Legnano). Dirkači so opravili 14. etapo, skupno do sedaj 3300 km. Vodi v celotnem dosedanjem placementu Leonj (Legnano — Pirelli), ki nosi »rožnato srajco«. Sledita mu Coppi in Bartali.

Darovi za »Kat. glas«

Rojan 100; zbirka za kat. tisk 15. 5. 1949; Sv. Jakob 3000; Barkovlje 2230; župnik v Barkovljah 600 lir. Bog povrnij!

Listnica uredništva

Zaradi obilice volivnega gradiva smo morali nekatere sestavke odložit za prihodnjico. Naj nam prijatelji oprostijo. — Brezposelni: Brez podpisa ne moremo priobčiti.

Odgovorni urednik: Stanko Stanin
Tiska tiskarna Budin v Gorici

ra za mesec, ki se je pognal mednje. »Na desno!«

Povelje je padlo kakor puščica, ki jo izstrelil neznanec izza drevesa. Kolona se okrene. Straže se goste, koraki prvih postajajo krajši.

V srca plane poslednja misel, na koso naslonjena stoji smrt na jasi. Mesec je tako ledeno mrzel na baržunasti črnini, da boli, če pogledaš vanj.

Prva kolona se postavlja v red, straže sklenejo krog.

Jasa je dolga. Na južni strani rasto hrasti. Košati so in v mesečini videti kakor kralji Matjaži. Na severni strani je kamenje in brinje.

Zdaj mora nekaj priti. Tišina je tako težka, kakor da je vse ozračje iz železa.

Nekaj mladih bruhne v jok. Potokarjev Voranc, ki ima tri

otroke, stoji kot da je iz kamna. Oči ima uprte med zvezde.

Saj mora priti čudež. Čudeža ni.

Prva strojnica zalaja. Kakor pobesnel volk tuli v mesečino. Prvih deset iz vrste klecne. Premetavajo se, le dva mirno ležita in samo trzata z nogami.

Potlej bruhne od vseh strani. Kakor da se trgajo plazovi, krogle se sploščujejo ob kamenju, kriki napolnjujejo jaso. Nekaj preplašenih ptičev se dvigne iz krošenj in se z zaspanimi sunki zažene v grmovje.

Nad jaso plava duh po smodniku in po krvi.

Utrineki!

Kakor blisk se zažene proti tlom, naravnost nad jaso.

Potokarjev Fronc še stoji in str-

mj v nebo. Blazne oči zagorijo, telo se mu napne kakor lok in v skoku je v brdu.

»Čudež, čudež, ljudje božji!«

Njegov blazni glas odmeva čez jaso in pade v grabo kakor kamen. Strojnice bruhne rafal za njim. Fronc grabi za grmovjem, potlej se nagiba in se počasi prevrne. Valj se navzdol, vedno hitreje, glava mu odkakuje s tal. Na dnu obmiruje in strmi s steklenimi očmi v mesečino.

Zvezde se utrinjajo. Šopi isker prše nad gmajno, kakor da se je sto raket zapodilo pod nebo in zdaj onemoglo padajo nazaj. Med nebom in zemljo ugasnejo, kakor da nočejo gledati prizora pod seboj.

Strojnice tulijo. Pošastno odmeva njih lajanje ob kamenju. Z razprostrtimi rokami pada Kačarjev Ma-

tevj na obraz. Selanovemu je rafal cdprl lobanjo. Mesec sveti na krvavo maso možganov.

Gruče se redčijo. Poslednji, spazeni obrazi čakajo na smrt.

Strojnice bruhajo. Na redko padajo strelji iz pištole. Zadnji je Zoretov Matija. Dolgi lasje mu visijo na čelo, rahlo je sklonjen nazaj in velike oči mu počivajo na smrekovem brinlju. Kakor da stoji tu že od vekomaj, vkopan v zemljo kakor steber. Ne premakne se.

Mesec mu visi skoraj nad glavo kakor velikanska svetilka. Utrinkov ni več, noč je za hip temnejša.

Strojnice bruhajo že na redko, kot da so se izlajale in ohriple. Posamezni rafali še sikajo med padle.

Zoretov Matija stoji. Kakor steber.

Vidi, kako se strojnica obrača proti njemu. Zdaj bo planil ogenj iz ozkega žrela in smrt bo povsila koso.

Matija še stoji.

Zadnji.

Strojnica ohripelo zalaja.

Matija še stoji.

Zdaj se nagiba. Naprej bo padel nazaj.

S poslednjo močjo vrže glavo nazaj.

Na hrbet pada.

Pade. Z rokami na prsih kakor na parah.

Mesec mu sveti naravnost v obraz. Matija se smehlja.

Tega smehlja mu nihče več ne odvzame.

Matija se bo smehljal na veke.